

GOVORI - ГОВОРИ! VENÄJÄN KIELEN SUULLISTA ILMAISUA DRAAMATYÖPAJASSA

OPETTAJAN MATERIAALIPAKETTI

Draamatyöpajasta aineiston koonnut:

Tuuli Virtanen, venäjän kielen lehtori

Suomalais-venäläinen koulu

Helsinki

2023

SISÄLLYS

GOVORI - ГОВОРИ! DRAAMATYÖPAJAN TAUSTAA

TYÖPAJOJEN SUUNNITTELIJAT

DRAAMA OPETUSMENETELMÄNÄ VIERAAN KIELEN OPETUKSESSA

TYÖPAJOJEN HARJOITUKSET

- 1. Tutustumisleikki "Totta vai tarua" "Правда или ложь"**
- 2. Lämmittelyleikki "Taputukset" "Хлопки"**
- 3. Hedelmäsalaatti -leikki "Фруктовый салат"**
- 4. Draamaharjoitus "Я надеюсь ... Я боюсь ...!"**

OPPITUOKION RANNENNUSPALIKOITA OPETTAJALLE

YHTEENVETO

LÄHTEET

GOVORI - ГОВОРИ! DRAAMATYÖPAJAN TAUSTAA

Suomi-Venäjä-seura toteutti huhti-toukokuussa 2023 peruskouluille suunnatun venäjän kielen suullista ilmaisua kehittävän Govori - Говори! -draamatyöpajan, joka oli suunnattu erityisesti venäjää vieraana kielenä opiskeleville oppilaille. Työpajoja pidettiin eri puolella Suomea mm. Helsingin, Turun, Vihdin ja Itä-Suomen kouluissa, joissa opiskellaan venäjää vieraana kielenä. Nuorimmat pajoihin osallistuneet oppilaat olivat kolmasluokkalaisia ja vanhimmat opiskelivat yläkoulun 9:nnellä luokalla.

Työpajan kesto oli 60min ja opetuskieli venäjä. Ryhmien taitotaso venäjän kielen osaamisessa vaihteli eurooppalaisen kielisalkun taitotasojen A1 ja B2 välillä. Opiskelijoilta odotettiin venäjäksi vastaamista tai reagoimista venäjänkieliseen puheeseen sekä tehtävien ohjeistukseen. Heitä myös tuettiin tarvittaessa suullisessa ilmaisussa.

Ennen draamatyöpajojen alkua ohjaajat Mihail Durnenkov ja Sirke Lääkkölä selvittivät pajaan osallistuvien oppilaiden taitotasoa ottamalla yhteyttä ryhmien venäjän kielen opettajiin. Draamatyöpajan harjoitukset pyrittiin muokkaamaan opiskelijoiden venäjän kielen osaamisen mukaan sekä ryhmän tarpeisiin sopivaksi.

Opetusmenetelmänä oli draama ja leikkeihin pohjautuvat suulliset harjoitukset. Työpajassa oppilaita kannustettiin käyttämään rohkeasti sitä kielitaitoa, jonka he siihen mennessä olivat saavuttaneet ja ilmaisemaan itseään virheitä pelkäämättä venäjäksi. Työpajan lopuksi jokainen ryhmä toteutti runollisen kuvaelman venäjän kielellä, jonka pohjana oli opiskelijoiden oma pieni kirjallinen tuotos.

Yhdessä toimimisesta venäjän kielellä pyrittiin tekemään mahdollisimman rentoa ja turvallista. Pajat pidettiin omassa kouluympäristössä ja tuttuun opiskelukavereiden kesken. Ryhmän oma venäjän opettaja osallistui myös mahdollisuuksien mukaan draamatyöpajaan. Jokainen pajaan osallistuja koki onnistumisen hetkiä ja kohdatuksi tulemisen tunteita käyttäessään venäjää vieraana kielenä.

Oppituokion jälkeen osalta oppilaista kerättiin kirjallista palautetta työpajan tarpeellisuudesta, harjoitusten sopivuudesta omalle ryhmälle ja oppituokion tunnelmasta. Palaute oli pääsääntöisesti positiivista ja innostunutta. Oppilaiden kommentteissa toistuivat kaksi asiaa: venäjän kielen puhumisen haastavuus ja opetustavan mielekkyys. Oppilaat kertoivat palautteessaan, että olivat aluksi jännittäneet kielityöpajassa puhumista, mutta kokeneet pelillisen ja leikillisyyden rentouttavana sekä mukavana lähestymistapana vieraan kielen opiskelussa.

Suomi-Venäjä-seura sai apurahaa Говори! -draamatyöpajan toteuttamista varten Cultura-säätiöltä, joka hallinnoi Eduskunnan 150. juhluvuoden Juhlarahastoa. Tästä rahastosta jaetaan apurahoja ja stipendejä muun muassa suomalaisten venäjän kielen opiskeluun, opetukseen ja tutkimukseen. Govori - Говори! draamatyöpaja oli erityisen tarpeellinen

ajassa, jolloin koulut eivät voi tehdä suullista ilmaisua aktivoivia matkoja Venäjälle. Useammassa oppilailta saadussa palautteessa toistui myös viesti: *“Toivoisin lisää tällaisia pajoja!”*

TYÖPAJOJEN SUUNNITTELIJOISTA

Draamatyöpajojen sisällöin suunnittelutyöryhmään kuuluivat Mikhail Durnenkov, Sirke Lääkkölä ja Tuuli Virtanen. He toteuttivat yhdessä eri tasoille opetusryhmille harjoituskokonaisuuden, jonka kesto oli 60 minuuttia.

Mikhail Durnenkov on moskovalainen näytelmäkirjailija ja käsikirjoittaja. Durnenkov alkoi kirjoittaa teatterille vuonna 2000 ja hänen ammattilaisuransa alkoi 2003. Hän on pitkän linjan teatteripersoona ja toiminut sekä dramaturgina että kirjoittanut näytelmiä, joita on esitetty useissa maissa. Mihail Durnenkov on kirjoittanut useita käsikirjoituksia ja palkittuja näytelmiä, joita on käännetty monille kielille. Häne näytelmiään on esitetty useissa maissa mm. Saksassa, Iso-Britanniassa, Venäjällä, Turkissa, Ukrainassa, Puolassa, Valko-Venäjällä, Kazakstanissa. Hän on opettanut myös Venäjän humanistisessa valtionyliopistossa, Moskovan teatterikorkeakoulussa ja dokumenttiteatteria käsittelevissä seminaareissa.

Mikhail Durnenkov muutti perheinen Suomeen keväällä 2022 Venäjän hyökättyä Ukraina. Suomessa hän on tehnyt projekteja mm. Espoon kaupungin teatterin kanssa, osallistunut Talvisota -näytelmän käsikirjoitusprosessiin ja ollut mukana Jyväskylässä järjestettävän teatterifestivaalin kokoonpanossa elokuussa 2023.

Sirke Lääkkölä on tamperelainen freelance näyttelijä, ohjaaja sekä teatteri-ilmaisun ja näyttelijäntyön opettaja. Hän on työskennellyt erilaisissa teatteriryhmissä, mm. Teatteri Telakalla sekä näytellyt televisiosarjoissa ja elokuvissa. Sirke Lääkkölälle on myönnetty mm. Näyttämötaiteen valtionpalkinto, Vuoden teatteri –palkinto sekä Olavi Veistäjän palkinto.

Sirke Lääkkölä on suorittanut draama- ja elokuvanäyttelijän tutkinnon Pietarin Valtiollisessa Teatteritaiteen Akatemiassa. Venäjän kieltä hän on käyttänyt useissa työprojekteissaan.

Tuuli Virtanen on työskennellyt Suomalais-venäläisen koulun alaluokilla 1-6 venäjä vieraana kielenä lehtorina vuodesta 2007. Hän on koulutukseltaan venäjän kielen opettaja ja opiskellut yliopistolla myös tanssipedagogiikan perusopinnot. Tuuli Virtanen on käyttänyt opetuksessaan aktiivisesti toiminnallisen kielenopetuksen menetelmää sekä kinesteettisiä harjoituksia. Hän on ollut mukana tuottamassa venäjä vieraana kielenä oppimateriaalia ja osallistunut Dom - venäjää alakouluun kirjasarjan tekemiseen. Lisäksi Tuuli Virtanen on luonut alakoululaisille suunnattua Mishka - venäjää alakouluun materiaalipakettia.

(näihin valokuvat henkilöistä)

DRAAMA OPETUSMENETELMÄNÄ VIERAAN KIELEN OPETUKSESSA

“Kivaa oli! Lisää tömmöisiä pajoja, vaikka venäjän puhuminen oli vaikeaa.” (oppilas 6lk)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) todetaan, että kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat ajattelun ja oppimisen kannalta olennaisia. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Oppiminen on monimuotoista ja sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan.

Govori! - Говори! draamatyöpajojen tavoitteena oli suullisen kielitaidon kehittäminen venäjä vieraana kielenä opetuksessa. Oppituokion kaikki tehtävät sisälsivät spontaania suullista kommunikointia sekä pelillisiä tai liikunnallisia elementtejä. Jokaisella harjoituksella oli myös selkeä pedagoginen tavoite esim. omista toiveista kertominen tai itsensä esittelemine venäjäksi. Draamatyöpajojen keskeisenä tehtävänä oli herättää osallistujien motivaatio opiskella vierasta kieltä luovan toiminnan sekä myönteisten tunnekokemusten kautta turvallisessa oppimisympäristössä.

Kielityöpajojen opetusmenetelmänä käytettiin draamaa. Draamakasvatus on draaman, toiminnallisuuden ja teatterin keinojen käyttämistä opetuksessa. Toiminnallisuus yhdistyy oppiaineeseen ja opetuksen sisältöihin sen edellyttämän yhteisöllisyyden ja kokemuksellisuuden kautta. Samalla draamakasvatus linkittyy tutkivaan oppimiseen ja oppiaineen hyödyntämiseen erilaisissa oppimisympäristöissä. (Ronkainen, Reetta ja Räsänen, Marianne)

Govori! - Говори! draamatyöpajojen ohjaaja kommunikoi opiskelijoiden kanssa venäjäksi eikä hänen käyttämiään fraaseja käännetty suomeksi. Ohjaajan elekielellä ja ilmeillä oli oppimisen kannalta myös suuri merkitys. Oppiminen tapahtui suurelta osin liikkeessä ja kehonkieltä käyttäen. Ryhmän jäsenten väliseen vuorovaikutukseen liittyi paljon nonverbaalia viestintää eli ilmeitä, eleitä ja kehonasentoja. Tilassa oli mahdollista liikkua, käyttää monipuolista kehon kieltä, lukea toisten tunnetiloja eleiden perusteella ja hassutella.

Opetusmenetelmänä draama kehittää opiskelijan tunnetaitoja. Se on myös hyvä itsetutkiskelun väline. Draaman avulla harjoitetaan ryhmässä sosiaalisia taitoja, yhteistyön tekemistä ja erityisesti vuorovaikutustaitoja. Draama on monipuolinen työväline ja sen käyttäminen onnistuu parhaiten, kun ryhmän ilmapiiri on turvallinen sekä opiskeltava aihe

koskettaa osallistujien todellisuutta ja opiskelijalla on siihen tunneside. Virheet sallivalla ja kiireettömällä ilmapiirillä on keskeinen merkitys opiskelutuokion onnistumisen kannalta.

Taideyliopiston teatterikorkeakoulun tanssipedagogiikan professori Eeva Anttila on tutkinut paljon kehollista oppimista ja liikkeen käyttämistä oppimisprosessissa. Kehollinen oppiminen tarkoittaa sitä, että oppiminen tapahtuu kehossa, koko ihmisessä ja ihmisten välisessä sosiaalisessa sekä fyysisessä todellisuudessa. Se tarkoittaa myös sitä, että kehollinen toiminta on oleellinen osa oppimistapahtumaa. Kehollinen toiminta viittaa sekä liikkeeseen, että kehossa tapahtuviin aistimuksiin, kokemuksiin ja fysiologisiin muutoksiin. (Anttila, Eeva 2011: 31). Draaman käyttäminen opetusmenetelmänä mahdollistaa kokemuksen kehollisesta ja moniaistillisesta oppimisesta vieraan kielenopiskelussa. Opiskelija pääsee käyttämään kielitaitoaan ja eläytymään kokonaisvaltaisesti suullisten harjoitusten tekemiseen.

Draamatyöpajan vetäjän antamalla positiivisella palautteella on keskeinen rooli opiskelijan myönteisessä kokemuksessa oppitunneista. Myös muiden osallistujien vertaistuellalla ja aidolla kiinnostuksella ryhmän jäseniin on suuri merkitys oppimistilanteen onnistumisen kannalta. Perusopetuksen oppimissuunnitelman perusteissa (2014) todetaan, että oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ohjaus vahvistaa oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta

Draaman käyttö kielten opiskelussa luo puitteita vapaalle kommunikaatiolle ja spontaaniudelle. Se harjaannuttaa reagoimaan muuttuviin tilanteisiin vierailu kielillä. Draaman avulla oppilas voi lähestyä turvallisesti oikean elämän tilanteita oman tutun ryhmänsä kanssa.

Draamasisältöjä suunnitellessa ohjaajan kannattaa pohtia ennakkoon sitä, mikä opetuksen päämäärä on. Onko tärkeämpää puhua sujuvasti, puhua paljon vai puhua kielipillisesti oikein? Samalla on hyvä pohtia sitä, miten tunnelman saa pidettyä rentona ja iloisena. Raskastakin aihetta voi käsitellä huumorin kautta ja virheille kannattaa antaa tilaa. Ne pitää myös hyväksyä ja niihin voi antaa mahdollisuuksia, esimerkiksi kehottamalla suorittamaan jokin harjoitus mahdollisimman huonosti ja leväperäisesti. Draamaan liittyy myös tunteita, joista osa kohdistuu oppisisältöön ja osa työtapaan. Molempien käsittelylle kannattaa antaa tilaa. Tätä voi tehdä esimerkiksi palautteen antamisen ja vastaanottamisen harjoituksilla. (Räsänen, Ronkainen)

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista. (Perusopetuksen oppimissuunnitelman perusteet 2014)

TYÖPAJOJEN HARJOITUKSET

Draamatyöpajoissa käytettiin neljää erilaista harjoitusta, joita muokattiin ryhmien taitotason mukaan. Tässä kappaleessa esitellään draamapajan harjoitukset 1-4 ja annetaan vinkkejä siitä, miten niitä olisi mahdollista kehittää eteenpäin eli jatkojalostaa sekä muokata opetusryhmien taitotason mukaan.

1. Lämmittelyleikki "Taputukset" "Хлопки"

Tila: Iso luokkahuone tai sali, jossa on jokaiselle osallistujalle oma tuoli

Leikkijät asettuvat seisomaan isoon piiriin. Heillä täytyy olla mukavasti tilaa liikkua ja vaihtaa paikkaa toisten osallistujien kanssa. Leikin aloittaja kääntyy piirissä oikealle tai vasemmalle ja lähettää matkaan taputuksen. Tarkoitus on saada taputusten ketju kulkemaan tasaisella tahdilla leikkijöiden välillä reagoimalla nopeasti edellisen osallistujan antamaan taputukseen.

Taputukset ja niiden seuraukset:

1 taputus – vuoro vaihtuu seuraavalle leikkijälle piirissä

Leikkijä voi myös vaihtaa taputuksen suuntaa kääntymällä piirissä itse ja taputtamalla vastakkaiseen suuntaan

2 taputusta - hypätään yksi leikkijä piirissä yli ja jatketaan taputusta

3 taputusta – oppilas valitsee piiristä jonkun osallistujista sanomalla tämän nimen ja taputtamalla kolme kertaa peräkkäin. Nämä kaksi vaihtavat keskenään paikkaa piirissä (päittäin). Paikan vaihtoon kutsuttu oppilas jatkaa leikkiä ja lähettää valitsemansa taputuksen matkaan seuraavalle osallistujalle.

Harjoittelun jälkeen leikkiä voidaan jatkaa siten, että ryhmästä tippuu se osallistuja, joka tekee virheen tai reagoi liian myöhään annettuun taputusviestiin. Hänestä voi tulla leikin tuomari tai tarkkailija. Voittaja on se, joka jää viimeisenä jäljelle piirissä.

Osallistuja lähettää kolme taputusta matkaan piirin toisella puolella seisovalle oppilaalle, jonka jälkeen he vaihtavat paikkoja piirissä.

2. Tutustumisleikki "Totta vai tarua" "Правда или ложь"

Leikkijät asettuvat tilavaan piiriin. Leikin vetäjä kertoo itsestään kaksi asiaa venäjäksi, joista toinen on totta ja toinen on tarua. Muut yrittävät arvata kumpi väittämistä on totta ja kumpi keksitty juttu.

Seuraavaksi jokainen osallistuja saa hetken aikaa miettiä itsestään kaksi asiaa, joista toinen on totta ja toinen tarua. Tämän jälkeen he kertovat asiat vuorotellen ryhmän muille jäsenille. Leikkijöitä autetaan tarvittaessa ilmaisemaan itseään venäjäksi. Muut osallistujat yrittävät arvata, kumpi väittämistä on totta ja kumpi valetta. Jos leikkijät ovat toisilleen entuudestaan tuttuja jo pitkältä ajalta, heitä kehoitetaan keksimään jotakin hieman vaikeammin arvattavissa olevaa.

Oppilaat kertovat itsestään kaksi asiaa, joista toinen on totta ja toinen tarua.

3. Hedelmäsalaatti -leikki “Фруктовый салат”

“Mielestäni kivaa oli hedelmäsalaatti, koska sai kuulla, mistä kaikki muut pitivät.” (oppilas 5lk)

Leikkijät asettuvat isoon piiriin, jossa on tilaa liikkua ja voi vaihtaa paikkaa toisen osallistujan kanssa. Ennen leikin alkua opetellaan, miten sanotaan venäjäksi: Vaihtakaa paikkaa kaikki ne ... eli Поменяйтесь местами все те, ...

Kerrataan tarvittaessa oppilaiden kanssa myös, miten venäjäksi sanotaan fraasit:

- Kenellä on... - У кого есть...
- Kuka pitää... - Кто любит... / Кому нравится...
- Kuka osaa... - Кто умеет...
- Kuka haluaa... - Кто хочет...
- Ja edellisten fraasien kieltomuodot
- Lista voi keksiä myös muita fraaseja osallistujien taitotasosta riippuen.

Leikki aloitetaan pyytämällä venäjäksi kaikkia niitä osallistujia vaihtamaan paikkaa keskenään, joilla on esim. siniset sukat tai jotka pitävät tanssimisesta. Поменяйтесь местами все те, у кого есть синие носки.

Viimeiseksi piirin keskelle jäänyt osallistuja keksii seuraavan fraasin, jossa vaihdetaan uudestaan paikkaa

Erilaisia vaihtoehtoja fraaseiksi:

Поменяйтесь местами все те, у кого есть синие носки.

Поменяйтесь местами все те, кто любит танцевать.

Поменяйтесь местами все те, кто хочет купаться в море.

Поменяйтесь местами все те, кто боится темноты.

Leikkiä voi kokeilla myös siten, että oppilaat istuvat tuoleilla ja se, joka jää ilman tuolia paikanvaihdoksessa, sanoo seuraavan fraasin.

Variaatioita leikistä:

Variaatio 1: Leikkiä voidaan helpottaa oppilaiden taitotason mukaan ja jättää alusta pois Поменяйтесь местами все те... Suppeaa sanavarastoa käyttämällä leikkiä voidaan leikkiä sanomalla vain jokin väri ja vaatekappale tai ulkonäköön liittyvä asia tai ominaisuus esim. синие носки, белая футболка, длинные волосы ...

Variaatio 2: Opettaja jakaa oppilaat 3-4:n hengen ryhmiin sanomalla heille vuorotellen, johonkin aihepiiriin liittyvän sanan esim. Груша, виноград, арбуз, яблока ja taas alusta сама Груша, виноград, арбуз, яблока ... niin kauan kuin oppilaita on piirissä jäljellä. Hän jää itse seisomaan piirin keskelle.

Kun opettaja sanoo sanan виноград, kaikki sen nimisiksi nimetyt oppilaat (sekä keskellä oleva opettaja) vaihtavat paikkaa piirissä. Se, joka jää viimeiseksi keskelle ilman paikkaa, sanoo seuraavan hedelmän nimen. Opettajasta tulee yksi viinirypäleistä. Jos piirin keskellä seisova oppilas sanoo: “Фруктовый салат”, kaikki osallistujat vaihtavat paikkaa piirissä ja viimeiseksi keskelle jäänyt jatkaa leikkiä.

Leikkiin voidaan käyttää myös eri aihepiihin sanasatoa esim. eläimiä ja kaikki osallistujat paikan vaihtoon laittavaa koodisanaa “зоопарк” tai liikennevälineitä ja koodisanaa “транспорт”. Vain mielikuvitus on rajana!

Variaatio 3: Leikin avulla harjoitellaan (tiettyjen) verbien käyttöä ja kertomaan, mitä kukin tykkää, osaa tai halua tehdä.

4. Draamaharjoitus “Я надеюсь ... Я боюсь ...!”

Tämä leikki on tarkoitettu opiskelijoille, jotka osaavat tuottaa jonkin verran kirjoitettua tekstiä ja sanoa ääneen lyhyitä lauseita omaan elämäänsä liittyen. Leikkiä voi myös vaikeuttaa ja keksiä monimutkaisempia lauseita ja pidempiä tuotoksia pienen kertomuksen muodossa.

Harjoituksen tarkoituksena on oppia kertomaan omista toiveista ja peloista venäjän kielellä. Tähän tarvitaan turvallinen oppimisympäristö ja mahdollisuus syventyä kuuntelemaan muiden ryhmäläisten ajatuksia aiheesta. Harjoitus on muokattavissa taitotasolle A2-C1.

Tila rauhoitetaan ja luodaan levollinen tunnelma esim. valaistuksella, pehmeillä tyynyillä, rauhallisella taustamusiikilla jne. Osallistujille jaetaan kynä ja paperia. He asettuvat mukavaan asentoon ja kirjoittavat kaksi lausetta venäjäksi. Ensimmäinen alkaa sanoilla: *Я надеюсь ...* ja toinen sanoilla *Я боюсь ...*

Esim. Я надеюсь, что летом я буду купаться в море.

Я боюсь, что моя подруга переезжает в другой город.

Vaihtoehtoisesti lauseet voivat alkaa sanoilla: *Я хочу ...* tai *Я не хочу...*, joihin oppilaat keksivät ja kirjoittavat jatkoon. Opettaja tai muut osallistujat voivat auttaa lauseiden kirjoitusprosessissa. Kun lauseet on kirjoitettu valmiiksi, laitetaan taustalle soimaan rauhallista musiikkia, joka sopii tilanteeseen ja tunnelmaan. Paperille kirjoitetuista toiveista ja peloista tehdään musiikin säestyksellä ääneen lausuttu toiveiden ja pelkojen katkeamaton ketju. Jokainen oppilas lukee ääneen oman toiveensa ja pelkonsa. Jokaisen oppilaan toiveet ja pelot seuraavat heti edellisen osallistujan lukemia lauseita.

OPPITUOKION RAKENNUSPALIKOITA OPETTAJALLE

Tähän kappaleeseen on koottu muutamia vinkkejä siitä, miten opettaja voi itse rakentaa draamaa sisältävän oppituokion vieraan kielen opetuksen tueksi. Vinkkien kokoamisessa on käytetty ja muokattu Reetta Ronkaisen laatimaa listaa nettiartikkelissa *Draamaa kielen opettamisen välineenä*. Draamaa sisältävä kokonaisuus tai työpaja vieraan kielen opetuksessa kannattaa rakentaa seuraavat seikat huomioiden:

1. Aloitus ja kuulumiset. Oppilaille selitetään, että tässä yhteydessä käytetään draamaa työvälineenä.
2. Lämmittely ja kontaktiharjoitukset tilassa, myös pelit ja leikit sopivat alkuun hyvin
3. Teemaan orientoituminen: teeman esitleminen opiskelijoille, siihen tutustuminen, esimerkiksi tarinan tai videon avulla
4. Teeman syvempi käsittely: draamaharjoitusten tekeminen ja draamallisten työtapojen käyttäminen pareittain tai ryhmässä, osa opiskelijoista voi olla myös katsojan roolissa
5. Draamaharjoitusten lopuksi roolit riisutaan ja kokemukset puretaan: purun aikana voidaan keskustella harjoitukseen liittyvistä tunteista ja harjoituksen aiheesta tai esimerkiksi harjoitusten onnistumisesta
6. Lopussa rentoudutaan.
7. Oppilailta voi myös kerätä suullista tai kirjallista palautetta kokemuksestaan.

Lähde: Reetta Ronkainen, <https://toiminnallistamonikielisyutta.wordpress.com/draama/>

Draamakouluttaja ja draamakasvatuskirjan *Mielikuvituskone* kirjoittaja Leena Ylimäki on kiteyttänyt artikkelissaan *Draama ja ilo*, (voisiko tähän tehdä linkin artikkeliin <https://draamapurkki.fi/draamatyoskentelyn-kolme-tarkeinta/>?) draaman keskeiset tehtävät opetusmenetelmänä kolmeen kohtaan. Draamatyöskentelyssä opitaan aina:

- 1) jotakin käsiteltävästä asiasta eli **sisällöstä**
- 2) vuorovaikutustaidoista ja omasta ilmaisukyvystä eli **sosiaalisista taidoista**
- 3) **draamatyöskentelystä** itsessään, sen eri mahdollisuuksista, teatterista ja muista taidemuodoista.

(Ylimäki, Leena "Draama on ilo" <https://draamapurkki.fi/draamatyoskentelyn-kolme-tarkeinta/>)

YHTEENVETO

"Taputusleikit olivat kivoja. Tykkäsin myös leikistä "Minä pelkään...Minä pidän..."

Opiskelijat vaikuttivat työpajojen aikana innostuneilta ja osallistuivat aktiivisesti harjoitusten tekemiseen. Joiltakin ryhmiltä kerättiin myös suullista tai kirjallista palautetta kokemuksesta. Suurin osa palautteesta oli positiivista, vaikka osa jännitti ainakin aluksi osallistumista ja venäjän kielellä puhumista. Monessa palautteessa pidettiin taputusleikistä, jossa juurikaan puhuttu, vaan toimittiin venäjänkielisten ohjeiden mukaan. Leikki toimikin hyvin lämmittelyharjoituksena, jossa oppilas ryhmäytyi ja tottui uuteen tilanteeseen. Tämän jälkeen oli helpompi edetä haastavampiin suullista kielitaitoa vaativiin tehtäviin.

Draaman avulla ryhmän osallistujat tutustuivat toisiinsa paremmin ja saivat kuulla uusia kiinnostavia asioita muista oppilaista. Eräs oppilas oli kirjoittanut palautteeseensa, että oli mukavaa, kun sai kuulla uusia juttuja kaverista ja sai itsekin kertoa kivoja asioista itsestään. Hän myös totesi suullisessa palautteessaan, että oli saanut apua draamatyöpajan aikuisilta ilmaistessaan ajatuksiaan venäjän kielellä eikä häntä siksi jännittänyt niin paljon osallistua ja puhua ääneen.

Draaman käyttö kielen opetuksessa vapauttaa sekä oppilaan että opettajan (ohjaajan) käyttämään omaa luovuuttaan ja osallistumaan opetukseen kokonaisvaltaisesti sekä fyysisellä että psyykkisellä tasolla. Tämä puolestaan kasvattaa oppilaan itsevarmuutta sekä kielen käyttäjänä että ihmisenä. Toiminnallisena ja osallistavana työtapana draama myös motivoi oppilaita eri tavalla kuin luokassa istuminen. Joillekin draama voi olla vapauttava kokemus ja auttaa purkamaan virheiden pelkoa ja kasvattamaan epävarmuuden sietämistä. Draaman käyttö voi myös toimia esiintymiskammon purkamisessa, kun sitä hyödyntää turvallisen, virheet sallivan ilmapiirin luomiseen.

Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnonsa terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa

erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. (Perusopetuksen oppimissuunnitelman perusteet 2014)

Koska draamatyöpajojen vastaanotto eri puolilla Suomea oli pääosin positiivinen, on tarvetta kehittää konseptia tulevaisuudessa ja suunnitella lisää opiskelijoita motivoivia venäjän kielen opetukseen soveltuvia draamaharjoituksia. Opiskelijoita motivoi selvästi luova ja iloinen opiskeluympäristö, jossa on lupa heittäytyä sekä hullutella toisten kanssa ryhmässä.

Suomalais-venäläisen koulun 5C luokka ja Mihail Durnenkov ryhmäkuvassa draamapajan jälkeen toukokuussa 2023.

LÄHTEET

Anttila Eeva, *Koko koulu tanssii*

Perusopetuksen oppimissuunnitelman perusteet 2014, Opetushallitus

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.docx

Reetta Ronkainen, Toiminnallista monikielisyttä, Draama välineenä

<https://toiminnallistamonikielisytta.wordpress.com/draama/>

Ylimäki Leena, *Draama on ilo*

<https://draamapurkki.fi/draamatyoskentelyn-kolme-tarkeinta/>)